

CROSSING THE LINE — COLLABORATIVE PERSPECTIVES ON THE FUTURE OF CULTURE

BEOGRAD

KC MAGACIN
22. — 24. FEB 2024.

U pejzažu nezavisne kulture u regionu poznatom kao Jugoistočna Evropa, koji je sada uglavnom podeljen po političkim linijama, većina kulturne produkcije dolazi iz međusobno povezane i vibrantne nezavisne scene. Ova scena cveta uprkos izazovima i podelama, podstičući saradnje, prijateljstva i istinsko interesovanje za razumevanje perspektiva iz celog regiona. Nažalost, podrška nacionalnih i lokalnih institucija je nestabilna i uglavnom nekonzistentna. Ova nekonzistentnost proizilazi ne samo iz ograničenih resursa već i, do određene mere, iz tematskog fokusa scene, njenog pristupa radu, te otvorenosti i saradnje sa širim regionom. Ovaj scenario je uobičajen u različitim stepenima širom zemalja regiona, što dovodi do oslanjanja na međunarodne privatne i javne sheme finansiranja za saradnju i negovanje zajedničkog regionalnog kulturnog prostora. Podjednako važno, umetnici i kulturni radnici oslanjaju se na sopstveni rad i spremni su da rade zajedno čak i kada nema dostupnih resursa.

U ovom nesigurnom okruženju, mnoge važne teme često ostaju neizgovorene. Predlažemo drugačiji pristup: da se o ovim pitanjima govori što otvorenije i iskrenije. Konferencija "Prekoračenje linije: Kolaborativne perspektive budućnosti kulture" ima za cilj da podeli iskustva vezana za finansiranje projekata i kulturnu produkciju iz perspektiva kako stvaralaca tako i finansijera. Fokusira se na osnovna pitanja o ovom sistemu koja su sinonim sa sada međunarodno priznatim kuratorskim kolektivom koji je nastao iz nezavisne scene. Šta, ko i za koga, kao i druga ključna pitanja koja se često postavljaju u umetničkoj sceni, su ista ona koja uglavnom ne postavljamo (ili nemamo priliku da postavimo) u kontekstu radnih uslova potrebnih za uspeh - upravo zbog nedostatka vremena i resursa, nedostatka prilike, zbog osećaja da su uloge, pozicije i načini rada uklesani u kamen i ne mogu se promeniti, zbog straha da je kritika kontraproduktivna i vodi ka suprotstavljenim situacijama, možda čak i zato što smo dovoljno zadovoljni statusom quo, i dovoljno uplašeni da bi bilo kakva (zamisliva) promena mogla biti na gore.

Ipak, potreba da razumemo stanje sveta, dostigavši ono što bi sada moglo biti nazvano stanjem stabilne stalne krize, radeći ono što možemo zajedno, nešto je što se čini da se sve više i više dešava. Zaista, u krizama to je često slučaj - to je mehanizam odbrane, samo usmeren ka spolja. Ali, ograničen je i zahteva komodifikaciju. Koliko ljudi je ovo danas videlo? Koliko života ste promenili? Koliko zakona ste promenili? Logika većine finansiranja projekata je zaista veoma bliska logici tržišta, uključujući činjenicu da kupovina i prodaja uvek bolje funkcionišu što je neko bliži centru dešavanja. I dok se nalazimo u Evropi, i delovi nje čak u EU, mogućnosti organizacija koje ovde rade su manje, sposobnost takmičenja je oslabljena zbog toga što su manje, manje bogate i vrsta organizacione vertikalne mobilnosti je veoma ograničena. To, međutim, ne znači da produktivnost i kvalitet trpe, scene su vibrantne, mnogi umetnici i kustosi, kako je već pomenuto, koji su se etablirali u regionu, nastavljaju da imaju značajne karijere u svim delovima sveta.

Ipak, postoje indikacije da se na ove zabrinutosti sluša, iako se retko otvoreno adresiraju. Primeri uključuju specifične odredbe koje priznaju ograničenja resursa u delovima regiona, kao što su smanjeni zahtevi za sufinansiranje u pozivu CE WB, i prakse velikih mreža organizacija koje olakšavaju učešće nudeći subvencije za putovanja na Skupštine - ključno za centre koji inače ne bi mogli priuštiti prisustvo, kao što je nedavno pokazao Trans European Halles. Shema Culture Moves Europe, koja je dostupna i nije pretjerano konkurentna, pruža esencijalne resurse za putovanja i buduće saradnje, posebno koristeći umetnike iz regiona koji su dobro zastupljeni u njoj. Dok je teško odrediti da li ovi primeri označavaju trend, ključno je priznati ove pozitivne korake i stvoriti više prilika za dijalog o našim aktivnostima. Kroz ovu konferenciju, cilj nam je da obezbedimo forum za otvoreni razgovor, ne plašeći se da pogledamo i prepoznamo mnoge linije koje presecaju ova polja, kako bismo videli da li se neke mogu pomeriti, druge preći, a neke nadamo se i obrisati.

22.02.2024. ČETVRTAK

[KC MAGACIN - Centralni prostor](#)

18:00

**OTVARANJE IZLOŽBE KONFERENCIJE
"ARHIVE PRIJATELJSTVA — POETIKE OTPORA"**

23.02.2024. PETAK

[Ostavinska galerija](#)

09:30

KAFA I REGISTRACIJA

[Ostavinska galerija](#)

10:00

UVODNI GOVOR

10:30

CENTAR UTOPIA? - SARADNIČKA IGRA U NEZAVISNIM PROSTORIMA

- Moderacija Katarina Pavić (Velika Britanija) i Mirela Travar (Hrvatska)

U procesima vizioniranja i razvoja prostora za kulturu često nas ometaju teške okolnosti i mnoga realistična ograničenja kroz koja moramo prolaziti u našem svakodnevnom radu. Oni nas često guraju u poziciju minimalističkog pragmatizma koji izgleda kreativno koliko i prekarnost sama. Ali šta ako bi stvari bile drugačije, kako bismo ih zamislili? Pozivamo vas da se pridružite našoj kolaborativnoj igri u atmosferi eksperimentisanja gde želimo utrti put ka poželjnim karakteristikama i budućnosti(-ima) kulturnih prostora, onima obilja i solidarnosti za sve.

Vodeća pitanja su: Kako bi naši prostori izgledali u ne tako dalekoj budućnosti i koji bi bili njihovi gradivni elementi? Kako bi se razlikovali od onoga što su sada? Koji novi rečnik je potreban i kako doći do novih alata? Izadite i igrajte se!

[Ostavinska galerija](#)

12:00

KAFE PAUZA

KC MAGACIN - Centralni prostor

12:30 "PROJECT FUNDING AND ITS DISCONTENTS" - ŠTA JE NOVI MODEL SARADNJE I ZAŠTO NAM JE POTREBAN?

- Moderacija : Luka Knežević Strika (Srbija)
- Učesnice/i razgovora
Artan Sadiku (Severna Makedonija);
Nataša Zavolovšek (Slovenija);
Milica Pekić (Srbija)

Decenijama su aktuelni modeli projektnog finansiranja bili dominantni mehanizam podrške u nezavisnim kulturnim i građanskim sektorima. Stalno promenljivi kulturni pejzaži i neprestano promenljive potrebe društva čine sve teže za tradicionalne modele finansiranja da se prilagode - zasluge tih modela finansiranja sve više postaju izazovi umesto prednosti, rezultirajući sve većim neskladom između potreba zajednica i sistema koji bi trebalo da ih podrže.

Ovaj otvoreni razgovor će istražiti mane projektnog finansiranja i istražiti alternativne, manje birokratske, i inkluzivnije, održivije i fleksibilnije modele podrške i distribucije javnih i grant sredstava za kulturu i umetnost. Razgovaraćemo o potrebi za osnovnim savezima, prekograničnim saradnjama, redefinisanim konceptu javnog dobra i participativnom odlučivanju da zauzmu centralno mesto u diskursu.

14:30 RUČAK

KC MAGACIN - Centralni prostor

16:00 "BETWEEN THE DRIVER AND THE SHOTGUN" - ULOGA FINANSIJERA U NEZAVISNIM SCENAMA

- Moderacija: Katarina Pavić (Velika Britanija)
- Učesnice/i razgovora
Milan Bogdanović (Programski koordinator, Heinrich-Böll-Stiftung);
Richard Kohli (Šef za saradnju, Embassy of Switzerland, Swiss Cooperation Office in Serbia / representing Swiss Agency for Development and Cooperation, SDC/);
Antonija Letinić (Saradnica za razvojne programe, Zaklada Kultura nova)

Nakon zaključaka iz prethodne diskusije, drugi forum će se pozabaviti složenošću i potencijalom dinamičnog odnosa između finansijera i kulturnih organizacija, fokusirajući se na negovanje pravednijih, kolaborativnijih i održivijih partnerstava. Nezavisne umetničke organizacije i umetnici suočavaju se sa negativnim društvenim trendovima, boreći se za prava mnogih uskraćenih grupa i zahtevajući prostor za slobodu govora i izražavanja. Zbog svoje kritičke i progresivne prirode, civilni sektor u savremenoj kulturi često je ometan ili marginalizovan od strane konzervativnih vlada i jedno od pitanja biće kako možemo prevazići izazove i stvoriti fleksibilne i odgovorne strategije za finansiranje i podršku. Kako možemo efikasno inkorporirati alternativne umetničke i organizacione prakse, procesne

programe, istraživanja i i uspešne i neuspešne eksperimente u partnerstvo između finansijera i kulturnih organizacija?

Ostavinska galerija

20:00

SOURCE BOOK PREZENTACIJA / ŽURKA

- DJ sesiju vodi dulence 913 (Srbija) - KC Živa

"direktor kabineta 913 i treće oko nike eyes-a, ekspresno pokrštava pogrešnim interpretacijama partitura zapišanih u veštačkom snegu iza klupa za rezerve vijetnamskih rukometnih antifavorita, i ležernim zamahom smrtno uvređenog lastavičara ih utkiva u preludijum roptaja oborenog meseca-krofne koji muca na belgijskom iz vitaminiziranog blata pirotske priobale, kriveći tebe i put od žute svile koji vodi do totalnog trenutka utrućuća tuđinskih kaktusa na terasi naroda, kroz zatvoren prozor tvrdeći da srkanje sumnje iz važnih nabora na jaknama za ples i nije preterano korisno pri prepričavanju finalnog izmužaja pačijih zakletvi, ali i da se bez istog ne može iz zaslađene barice zvane pamet."

24.02.2024. SUBOTA

KC MAGACIN - Centralni prostor

11:00

KAFA I REGISTRACIJA

11:30

NEW WAVE / KAKO SE ORGANIZUJEMO, RADIMO I SARADUJEMO?

- Moderacija : Aleksandar Popović (Srbija)
- Učsenice/i razgovora
 - Festival Samit Nesvrstanih (Srbija) - Miljan Zlatan Makragic;
 - Gallery Manifesto (Bosna i Hercegovina) - Benjamin Čengić;
 - Punta Gallery POSTA SPACE (Bugarska) - Boyana Dzhikova + Vikenti Komitski;
 - Montparnasse (Severna Makedonija) - Darko Jovanovski + Aleksandar Stankoski;
 - Kolektiv ARBAJT (Hrvatska) - Tena Starčević;
 - KC Živa (Srbija) - Žarko Ajdinović;
 - Nyári Mozi Pozorišno udruženje (Srbija) - Luna Šalamon + Heni Varga;

Ova otvorena diskusija će istražiti kako nova i nadolazeća generacija kulturnih radnika i umetnika navigira kroz složenosti sektora, njihove strategije za opstanak i održavanje svojih umetničkih poduhvata, i kako se (samo)organizuju i/ili saradjuju da pojačaju svoje glasove i doprinesu širem kulturnom diskursu i trans-sektorskim pitanjima. Još jedno relevantno pitanje će biti adresirano kroz razgovor - generacijski jaz koji stvara izolovan ekosistem u kojem različite generacije kulturnih radnika deluju u odvojenim krugovima, odvojeni jedni od drugih. Koliko dugo mogu sveže perspektive i mladalačka energija da ih pokreću pre nego što ih surova realnost obeshrabri?

Kako prevazići generacijski jaz između etabliranih i novih glasova kako bi omogućili uzajamnu razmenu znanja i preoblikovali i osigurali budućnost sektora za dugi niz godina?

KC MAGACIN - Centralni prostor

13:30 **SOURCE BOOK III PREZENTACIJA PUBLIKACIJE "How to Collaborate, Co-create and Exchange Programs?" / "Kako saradivati, ko-kreirati i razmenjivati programe"**

- Prezentacija : Predrag Cvetičanin (Srbija)

14:00 RUČAK

Ostavinska galerija

16:00 **HORIZONTALNI FORUM: PRIZEMNO UKORENJIVANJE ISKUSTAVA**

Tokom registracije za konferenciju, zamolili smo sve da doprinesu najvažnijim pitanjima za zatvarajući sat (ili dva) programa konferencije. Namera ovih pitanja bila je da otvori prostor za teme o kojima se ređe govori i da pokuša napustiti najzastarelje trope završnih sesija konferencija, uključujući određene uloge i umorne, ali čestitke. Idealno, ova sesija ohrabruje sve da se opuste i relaksiraju, ali dok to čine, hajde da podelimo šta treba više diskutovati, koji su zaključci za pripremu našeg sledećeg okupljanja, i šta treba dodati ili izostaviti iz agende.

KC MAGACIN - Centralni prostor

19:30 **ODUZIMANJE VREMENA - POJMOVNIK / procesno orijentisan rad**

- Autorstvo i izvođenje : Dunja Crnjanski & Frosina Dimovska (Srbija) - POKRETNICA kolektiv

Oduzimanje vremena je rad u stalnom nastajanju u kojem se bavimo pitanjem uslova rada, autorstva i vremena, stvarajući participativne performanse promenljivog i nestalnog formata. Oduzimanje vremena – epizoda Pojmovnik nastala je iz potrebe da prepoznamo i imenujemo situacije i pojmove u vezi sa vremenom, načinima i konceptima (umetničkog) rada, kao i izazovima svakodnevice. Pojmovnik je naš poziv nama na (ponovni) rad i (stalnu) samorefleksiju, na više opuštanja i brige o sebi, na zajedničko provođenje vremena i na prisećanje u čemu smo sve (najviše) uživale.

Tehnička podrška: Žolt Polgar

Pokretnica je kolektiv umetnica iz Novog Sada koje deluju u oblasti savremenog plesa, muzike i izvođačkih umetnosti. Polja koja ih najviše interesuju su plesna i muzička improvizacija, preispitivanje formata prenošenja znanja i produkcije, saradnja sa pojedincima, organizacijama i institucijama iz grada, regiona i inostranstva i razvoj oblika rada koji su u skladu sa lokalnim kontekstom, ali i izazivaju njegove okvire.

Konferencija je završetak trogodišnjeg kolaborativnog projekta "Regional Lab: New Culture Spaces and Networks as Drivers of an Innovative and Sustainable Bottom-up Development of Regional

Collaboration (REG.Lab)", koji sufinansira Evropska Unija kroz "Instrument for Pre-accession Assistance" (IPA II) program, a koji je pružio dinamičnu platformu za saradnju, eksperimentisanje, međusobnu razmenu i ko-kreacije između organizacija na nezavisnoj kulturnoj sceni Jugoistočne Evrope.

ORGANIZATORI:

Kooperativa - Regionalna platforma za kulturu
NKSS Asocijacija Nezavisna kulturna scena Srbije

REG.LAB PROJEKTNI PARTNERI:

Kooperativa (Hrvatska), Anibar (Kosovo), Društvo Asocijacija (Slovenija), Jadro Asocijacija (Severna Makedonija), Operacija grad (Hrvatska), Asocijacija NKSS (Srbija) i OKC Abrašević (Bosna i Hercegovina)

U SARADNJI SA:

KC Magacin

KONCEP

Milica Pekić

PRATEĆE

IZLOŽBE:

DIZAJN PRATEĆE IZLOŽBE:

Dejan Dragosavac Ruta

KOLAŽI

Miloš Janjić

PRATEĆE

IZLOŽBE:

PODRŠKA:

Kofinansirano od strane EU

MEDIJSKA PODRŠKA:

SEEcult.org

Kurziv – Platforma za pitanja kulture, medija i društva | Kulturpunkt.hr

OKC Abrašević | AbrašRadio.info

TEHNIČKA PODRŠKA:

KC Magacin Fond opreme, Aleksander Zain i Nenad Pinter